

FUNDACIÓ VALVI
CICLE MEMÒRIA PERSONAL

TORRENT PAGÈS

R.I.P.

Reborn In Power

EN CLAU FEMENINA

Una estètica de l'invisible

Germina Bastardas
HISTORIADORA DE L'ART

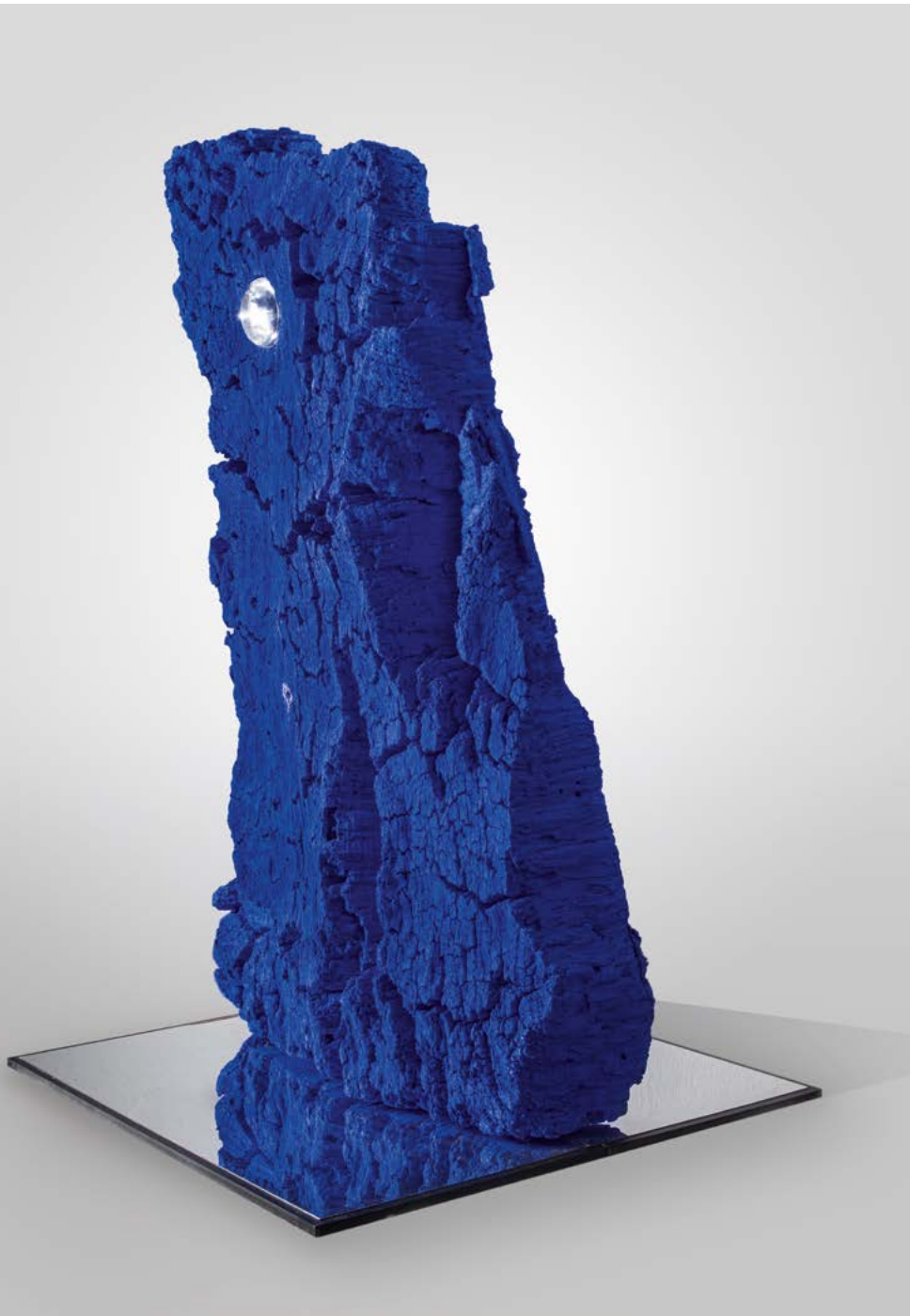
L'abril del 2015 Carles Torrent Pagès va presentar a la Fundació –junt amb el recentment traspassat Pau Baena– una exposició titulada *Mons paral·lels en ressonància*. Aquest títol evocava altres mons o realitats més subtils, de vegades imperceptibles, que coexisteixen paral·lelament amb la nostra.

Vint anys abans, el 1995, amb motiu d'una mostra que va tenir lloc a les Sales Municipals de Girona, el crític d'art Arnau Puig escrivia sobre Torrent Pagès: «L'acció artística no és per captar l'evident ni per narrar l'establert, sinó per iniciar una recerca que ens permeti aprofundir en l'entorn» i advertia ja la seva tendència d'anar més enllà de l'aparent, devers aquestes altres dimensions que s'escapen dels nostres sentits i, sovint, també de la nostra raó.

En la present exposició tenim alguns testimonis d'aquelles experiències primerenques que es valien del format pictòric, com *La presència d'allò indescriptible* (1992) o *Essències físiques* (1991), on quelcom inefable o essencial esdevé físic, present, i per tant assimilable mitjançant els sentits.

«Estem immersos en un món molt més gran del que la vista pot arribar a percebre» diu l'artista, «m'interessa fer visible el que no ho és» i ja en aquestes pintures antigues és palesa aquesta temptativa, si bé, com observava Arnau Puig «per manca, encara, dels llenguatges pertinents i adequats han de recórrer a la críptica de les amorfositats de l'abstracció i de l'informalisme».

Però d'això fa quasi trenta anys, i Torrent Pagès ben aviat va desenvolupar un llenguatge propi i ajustat a les seves necessitats. «Va arribar un moment en què em vaig trobar que la pintura era massa densa pel que jo volia explicar» apunta. En obres informalistes com ara *Polaritat* (1996) ja s'anticipa la recerca de la transparència mitjançant capes de blanc sobre blanc que deixen entreveure el que hi ha darrere, però un moment clau en la consecució d'aquest llenguatge és el d'uns experiments anomenats «desglossaments pictòrics» (1993), on aplica la pintura sobre diferents capes de metacrilat, que permeten la circulació de la llum dins l'obra i així començarà a abandonar progressivament la consistència i l'estaticitat del color-pigment.

SELMA, la guardiana
ORIGEN ÀRAB - LA PROTECTORA.
68 x 60 x 115 cm. Suro, metacrilat i pigment. 2022 - 2024 (reborn)

El metacrilat és un descobriment fonamental en la conquesta d'aquesta nova plàstica etèria i, també, de la tridimensionalitat. La recerca d'una transparència que permeti veure més enllà o a través a *Clara* (2024) és literal: el color-pigment (RYB) ha sigut substituït pel color-llum (RGB) en el format d'unes imatges en moviment que travessen una massa esfèrica de vidre.

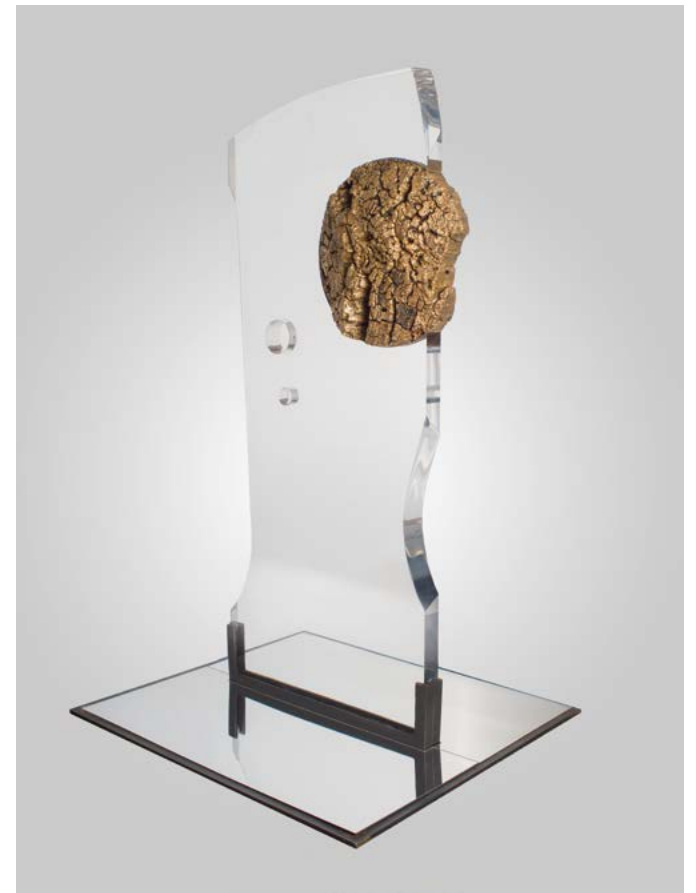
Si bé és cert que aquest és un dels eixos vertebradors que guia la seva recerca com a creatiu, també ho és que Torrent Pagès mai no és el mateix i s'actualitza i renova permanentment. El R.I.P. del títol, que significa «renéixer empoderat» (*Reborn In Power*), inevitablement al·ludeix a la mort, però no a la mort com a aquest tema tabú que tant ens espanta, sinó com a quelcom quotidià que observem constantment al nostre entorn, que experimentem naturalment cada nit en ficar-nos al llit, cada cop que deixem enrere certes coses per tal d'obrir-nos a altres de noves. En definitiva, a la mort com a transmutació, com a renovació contínua. Un renéixer que, proposa el subtítol, és necessari que sigui «en clau femenina».

L'artista es refereix a l'«energia femenina» com a arquetip i com a part d'un binomi que es manifesta en totes les coses i en cada individu, independentment del seu gènere i que s'expressa a través de qualitats com ara la intuïció, l'emoció, la nutrició, la receptivitat, la creativitat, la compassió o l'empatia.

Dames (2024) és un escaquer –un món en miniatura– format per línies corbes on les protagonistes del joc són *dames*. Des d'un lloc privilegiat, per damunt de l'exposició i establint infinites ressonàncies amb les venus de l'antigor, estén els seus braços *Maia, la gran dama* (2024) d'una bellesa corprenedora, símbol del principi femení. I aquest principi, portador de totes aquelles qualitats que li són pròpies, s'expressa en tota l'obra com a conciliació i integració de formes i materials i en les transparències i permeabilitats d'aquests últims.

Però Torrent Pagès no advoca per un predomini de la feminitat, sinó que reivindica el seu lloc en la “polaritat”, per recuperar l'equilibri en una societat que considera descompensada cap al pol contrari i com a clau per a un futur millor _o, ras i curt, per a un futur_. I tracta de desvetllar les nostres consciències, és clar, com ell sap: a través de l'art, de manera creativa, constructiva, i no generant nous conflictes com observa que es fa des d'altres àmbits com ara l'activisme.

Des de fa anys que l'artista treballa simbòlicament amb aquests aspectes complementaris. Ho veiem a obres antigues com *Elohim - Desglossament pictòric IV* (1993), *Trajecte horitzontal - Desglossament pictòric I* (1993), *L'origen* (1991-2024), *La trobada* (1991-2024) o *A continuació* (1992), on la forma corba interactua amb la línia recta en una espècie de còpula còsmica, engendrador de noves realitats. I ho veiem també en obres

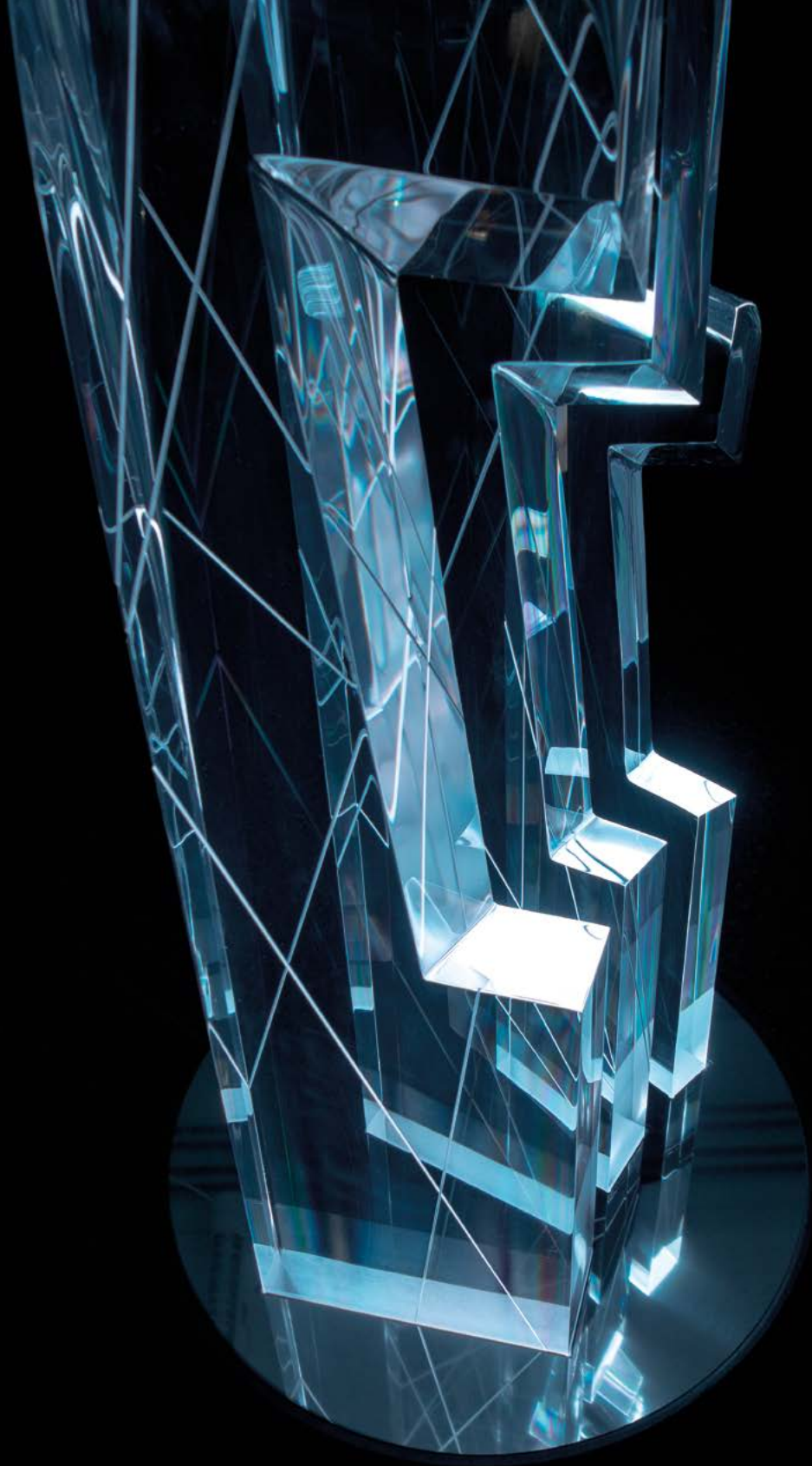
Guardià
95 x 83 x 152 cm.
Metacrilat, suro,
bany de llautó i pa d'or.
2022 - 2023 (reborn)

més recents, amb un nou llenguatge, a *Iris* (2024) i a *Llum* (2024). I de manera molt clara a *Amara, l'amor de la unió* (1999) on dues llums de colors diferents se sintetitzen a l'esfera superior, com a la triada dialèctica hegeliana.

Però aquesta reivindicació de Torrent Pagès no és exclusivament temàtica, sinó que es troba en la pròpia manera d'entendre l'obra d'art. En efecte, ens trobem davant d'un art especulatiu que planteja preguntes que també són formulades des d'altres camps o disciplines. La diferència és que no ho fa des del raonament o el discurs argumentatiu (logos) –associat a l'energia masculina–, sinó des de l'estètica –*aisthesis*, que es tradueix com a sensibilitat, experiència, percepció directa–, i allà on aquelles topen amb els confins de la raó, com escriu Eudald Camps, referint-se a l'artista, «el gran avantatge amb què juga l'art: [és] la possibilitat d'expressar 'de cop' –fent-les visibles_ qüestions d'ordre metafísic, filosòfic, polític o espiritual –entre altres– que quasi sempre es resisteixen a ser abordades de manera 'directa' pel discurs convencional». Contràriament a l'afany de conquesta intel·lectual propi de les ciències, des d'aquesta «clau femenina» Torrent Pagès no pretén soscar el misteri, sinó que l'evoca, respectuosament: possibilita que es manifesti amb tota la seva complexitat.

Puig, A. (1995). Els espais en profunditat de Torrent Pagès. *Fluint*. Ajuntament de Girona.

Camps, E. (2013). Torrent Pagès: l'escultor de l'aigua. Eudald Camps. <https://eudaldcamps.com/2013/03/12/torrent-pages-lescultor-de-laigua/>

LUA, casa de llum
ORIGEN PORTUGUÉS - LLUNA.
58 x 58 x 156 cm. Metacrilat, fusta, acer inoxidable, leds. 2024

CIRA, casa de llum
ORIGEN PERSA - SOL.
58 x 58 x 142 cm. Metacrilat, fusta, acer inoxidable, leds. 2024

ANERIS, la filla del mar
42 x 42 x 52 cm. Fusta, ferro, metacrilat, vidre, pigment, sedimentació calcària i pa d'or.
1999 - 2024 (reborn)

KÈNIA, la sublimació
ORIGEN AFRICÀ - JOIA.
45 x 30 x 16 cm. Metacrilat, resina epoxi i tint. 2023

HEL-LENA
ORIGEN GREC - BRILLANT.
53 x 33 x 17 cm. Metacrilat, acer inoxidable i bany d'or 24k. 2024

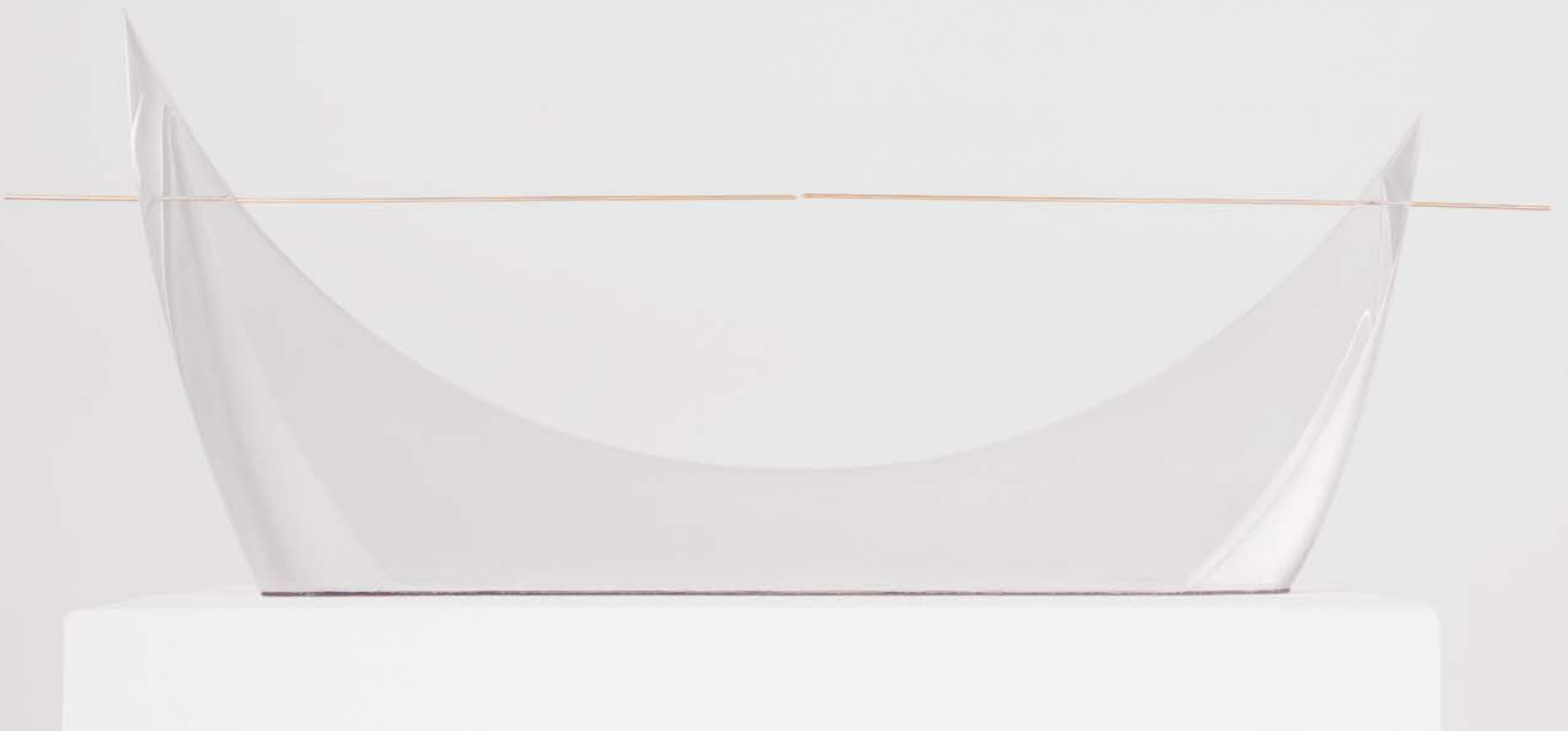

GLÒRIA, tresor de mar
50 x 17 x 18 cm. Fusta, sorra, metacrilat, vidre. 2023

QUERALT
ORIGEN CATALÀ ANTIC - ROCA ALTA.
22 x 13 x 28 cm. Conglomerat de còdols, vidre i pigment. 2024

NOA

ORIGEN HEBREU - LLARGA VIDA.

63 x 5 x 23,5 cm. Metacrilat, acer inoxidable, bany d'or 24k. 2024

NÍDIA, cases de l'aire
ORIGEN GREC - NIU.
18 x 9 x 54 cm. Metacrilat, ferro i nius d'ocells. 2024

LLUNA, la filla de l'aigua
ORIGEN LLATÍ - LLUM.
35 x 13,5 x 37 cm. Metacrilat i pinassa. 2024

AVA, la casa del cel
ORIGEN LLATÍ - OCELL.
33,5 x 16 x 12,5 cm. Metacrilat, niu d'ocell i pigment. 2024

ONA
ORIGEN CATALÀ - ONADA D'AIGUA.
40 x 30 x 22 cm. Suro, vidre i pigment. 2024

DÚNIA, la senyora del món interior
ORIGEN ÀRAB - MÓN.
41 x 40 x 6 cm. Fusta, ferro, metacrilat i pigments. 1996 - 2024 (reborn)

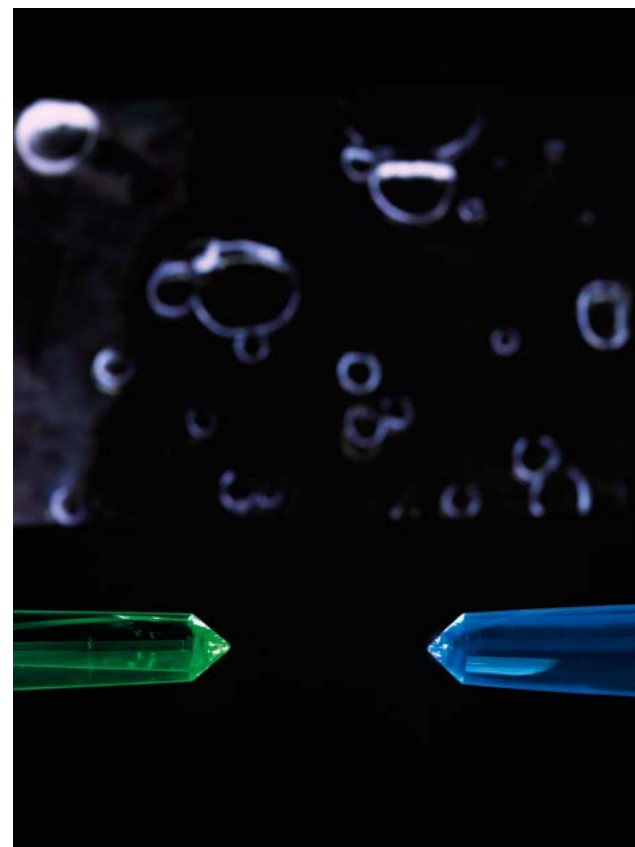

ROSA... dels vents
42 x 41 x 148 cm. Ferro, metacrilat, vidre, sedimentació calcària i pa d'or.
1999-2024 (reborn)

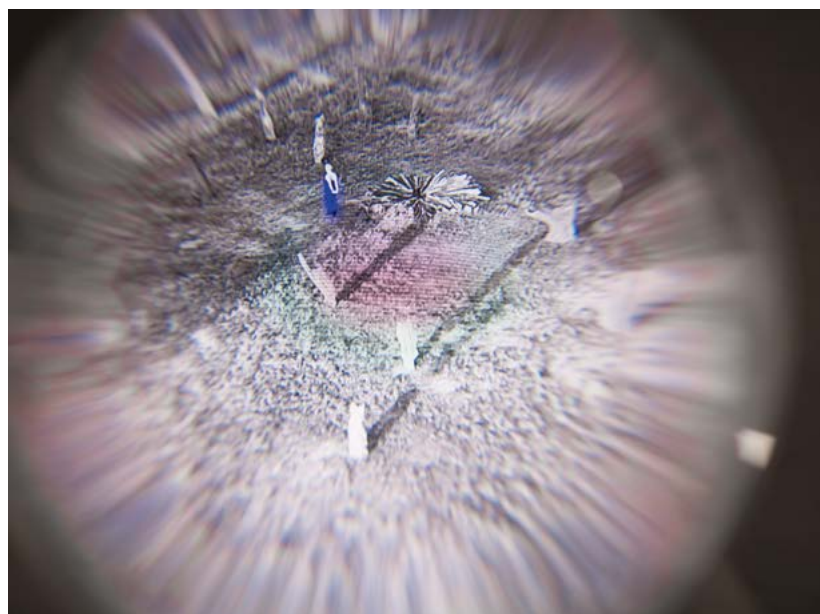
R-astres

110 x 79 x 58 cm. Pedra calcària, pedra arenisca, metacrilat, resina de polièster, epoxi.
2009 - 2024 (reborn)

IRIS

ORIGEN GREC - CONNEXIÓ ENTRE CEL I TERRA.
198 x 9 x 108 cm. Acer inoxidable, metacrilat, làser. 2024

CLARA
ORIGEN LLATÍ - RESPLENDENT.
43 x 27 x 27 cm. Vidre, metacrilat, fusta, videoart. 2024

“Esferas” significa, en cualquier caso, no un espacio neutro, sino uno animado y vivido; un receptáculo en el que estamos inmersos. No hay vida sin esferas. Necesitamos esferas como el aire para respirar; nos han sido dadas, surgen siempre de nuevo donde hay seres humanos juntos y se extienden desde lo íntimo hasta lo cósmico, pasando por lo global.

(Safranski, 2003)

Sloterdijk, P. (2003). *Esferas I*. Ediciones Siruela. Madrid. P.14

88 constel·lacions
125 x 128 x 40 cm. Fusta de pollancre i vidre. 2024

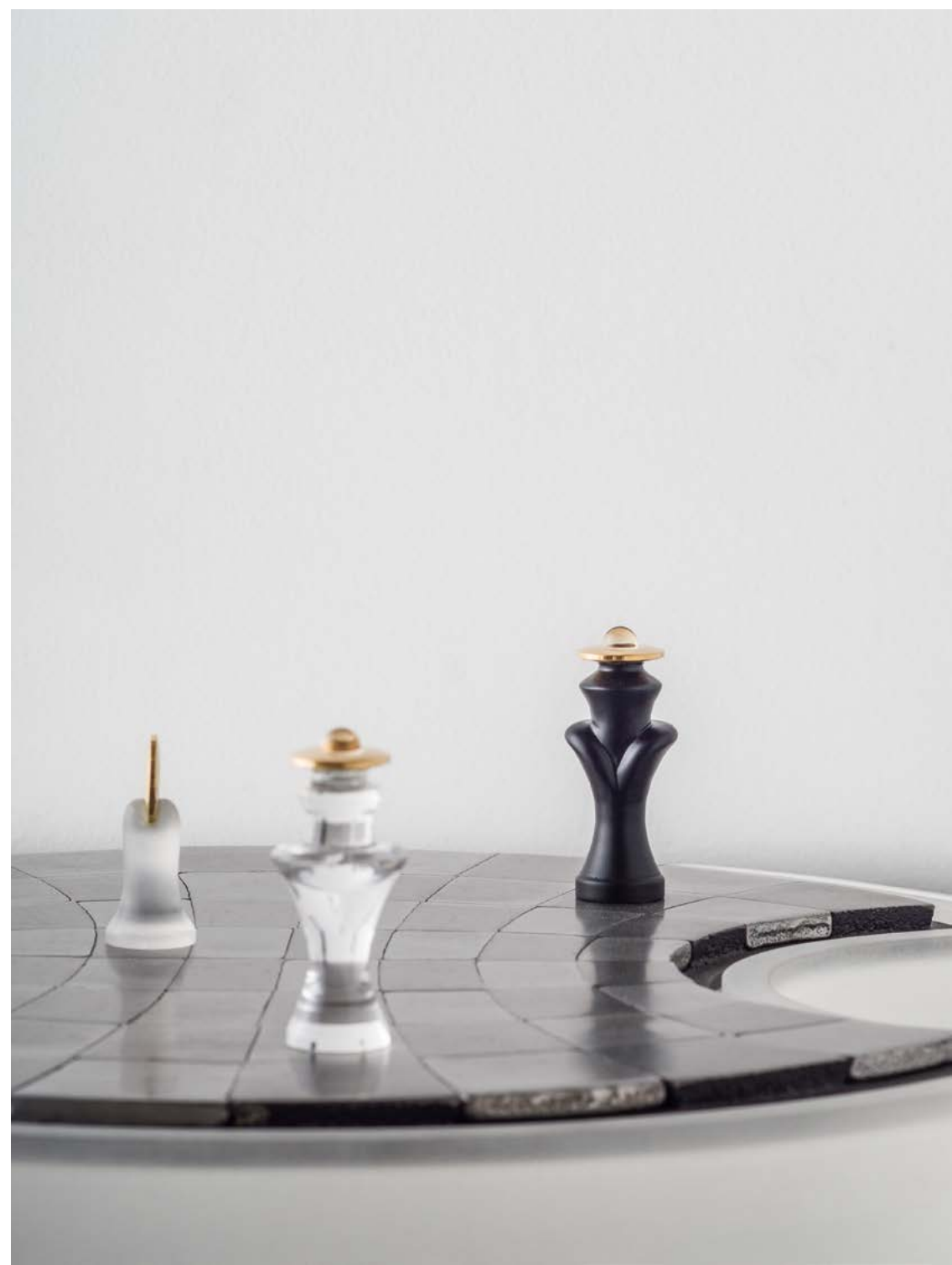
MAIA, la gran dama
ORIGEN INDI - IL·LUSIÓ.
64 x 4 x 228 cm. Ferro, metacrilat i tint. 2024

LLUM

ORIGEN LLATÍ - CLAREDAT.

18 x 6 x 79,5 cm. Acer inoxidable, metacrilat, làser. 2024

Dames

55,5 x 50,5 x 14 cm. Ferro, alumini, metacrilat, vidre, esmalt, acer inox amb bany d'or 24k. 2024

AN AESTHETIC OF THE INVISIBLE

Germina Bastardas

ART HISTORIA

In April of 2015 Carles Torrent Pagès –along with the recently deceased Pau Baena– presented an exhibition entitled “Parallel Worlds in Resonance”, at the Valvi Foundation. The title evoked other worlds, or more subtle, perhaps imperceptible realities, that coexist in parallel with ours.

Twenty years earlier, in 1995, on the occasion of a show at the *Sales Municipals de Girona*, the art critic Arnau Puig wrote of Torrent Pagès that “artistic action doesn’t seek to capture the evident, or narrate what is already established, but rather to initiate a journey of discovery, which allows us to go deeper into our surroundings” and flagged up his tendency to go beyond the apparent, towards other dimensions that elude our five senses, and often, the reach of our reasoning.

In the current exhibition we are showing some of the work from the spring of his career, in pictorial format, like *La presència d'allò indescriptible* (“The presence of that indescribable thing”) (1992) or *Essències físiques* (“Physical essences”) (1991).

“We are immersed in a world that is so much bigger than the extents of our visual perception”, says Torrent Pagès. “I’m interested in making what isn’t visible, visible”, and we can this temptation in these early paintings, although, as Arnau Puig observed of them, “in the absence of relevant and appropriate languages, they resort to the cryptic amorphousness of abstraction and informalism”. But that was almost 30 years ago, and Torrent Pagès would soon develop his own language, geared to the necessities of his work. “At one point, I began to find that paint was too dense a medium for explaining what I wanted to”, says the artist. In informalist

works like *Polaritat* (“Polarity”) (1996) there is some evidence of his desire for transparency, as he deploys layers of white on white, which allow us to see what is behind. However, this language is more concretely realised in the *Desglossament pictòric* (“pictorial breakdown”) (1993) experiments, where he applied the paint on different layers of methacrylate, allowing for the circulation of light within the work, and began to progressively abandon the consistency and stasis of colour and pigment.

Methacrylate is a fundamentally important discovery in his conquest of this new ethereal use materiality, and three-dimensionality. The search for a transparency that permits us to see further, or even right through, is literal, in *Clara* (2024). The RYB pigment-based colour model gives way to the light-based (RGB) colour model seen through the format of images in movement, crossing a spherical mass of glass. Although this might be inferred to be a fundamental pillar of his research as an artist, it must be said that Torrent Pagès is never the same thing twice, and constantly being reborn. The R.I.P. of the show’s title refers to “Reborn in Power”. The reference to death is unavoidable, but not to death as a that taboo theme that we dread so much, but rather like some sort of daily occurrence we observe around us, and that we experience every time we get into bed, every time we leave something behind to open up something new. That is to say, death is like change or transmutation, like a continual rebirth. A rebirth which, as specified in the subtitle, is in a “feminine key”.

The artist refers to “feminine energy” as an archetype, and part of a connected pair of energies which manifest in everything and in every individual, independently of one’s gender. He sees it as expressed through qualities such as intuition, emotion, nutrition, receptiveness, creativity, compassion,

or empathy; opposite numbers of traits traditionally associated with virility.

Dames (meaning both “Checkers” or “Women” in Catalan, like the English “dames”) (2024) is a chess board –a world in miniature– made up of curved lines and where the protagonists of the game are women. From a privileged position high above the exhibition, resonating *ad infinitum* with the Venus of antiquity, *Maia, la gran dama* (“Maia, the *grande dame*”) (2024), of such captivating beauty, extends her arms wide, and symbolises the principle of femininity. And this principle, bringing with it the various traits it entails, is expressed across all the work, as a conciliation and integration of subjects and forms.

Torrent Pagès isn’t advocating, obviously, for a dominance of femininity, but rather vindicating its position within the “polarity”, which might recover the equilibrium in a society which he considers to be out of balance and overly drawn to the opposite pole. He asserts this equilibrium is key to a better future, or in short, any future. This is about opening our consciences, as he knows: through art, in creative, constructive ways, and not through generating new conflicts as he observes can happen in other sectors, such as activism.

For years the artist has been working symbolically with these kinds of complementary elements. We can see this in older works such as *Elohim - Desglossament pictòric IV* (“Elohim – pictorial breakdown IV”) (1993), *Trajecte horitzontal - Desglossament pictòric I* (Horizontal trajectory – pictorial breakdown I) (1993), *L’origen* (“The origin”) (1991-2024), *La trobada* (“The encounter”) (1991-2024) o *A continuació* (“Thereafter”) (1992) in which curved forms interact with straight lines in a kind of cosmic *cupola*, engendering new realities. It’s visible in more recent works too, with

a new language, such as in *Iris* (“Iris”) (2024) and *Llum* (“Light”) (2024). And even more so in *Amara, l’amor de la unió* (“Amara, love of the union”) (1999), where two lights of different colours synthesise in the upper sphere, like in the triad of Hegelian dialectics.

But this vindication of Torrent Pagès isn’t only thematic, but infused throughout his way of understanding art. In effect, we find ourselves looking at speculative art, which is asking questions that are also formulated in other fields or disciplines. The difference is that it doesn’t do so through the reasoning or argumentative discourse (*logos*) – associated with masculine energy – but rather from aesthetics –*aisthesis*, which is translated as sensitivity, experience or direct perception –, and where these things clash with the limits of reasoning, as Eudald Camps rights about Torrent Pagès, “the advantage art has is the potential to instantly express –or make visible – questions of a metaphysical, philosophical, political or spiritual order, among others, which almost always resist being considered in a direct manner, through conventional discourse.” Contrary to the desire for intellectual conquest associated with the sciences, Carles Torrent doesn’t intend to solve the mystery, but rather to evoke it, creating a space for it to manifest itself in all its complexity.

Puig, A. (1995). Els espais en profunditat de Torrent Pagès. *Fluint*. Ajuntament de Girona.

Camps, E. (2013). Torrent Pagès: l'escultor de l'aigua. Eudald Camps. <https://eudaldcamps.com/2013/03/12/torrent-pages-lescultor-de-laigua/>

AMARA, l'amor de la unió
 ORIGEN GREC - LLUM DE VIDA.
 50 x 50 x 102 cm. Ferro, esmalt, vidre i tubs de neó.. 1999

Agraïments:

Diego Torrent, Jordi Canyigueral, Quim Llorens, Sergi Batlle,
 Lluís Serrat, Santi Vilanova, Jesús Asenjo, Ester Bou,
 Víctor M. Sánchez, Neus Masó, Manel Palahí.

**Aquesta exposició està dedicada a totes les dones de la
 meva família, especialment a la meva companya de vida,
 Mariona Terradas Masoliver.**

FOTO: Claudi Valentí

TORRENT PAGÈS Girona, 1969
 Artista multidisciplinari
www.torrentpages.net

L'art forma part d'un procés de
 recerca personal -i espiritual
 alhora- que em porta a interessar-
 me per la relació de tot el que
 m'envolta, les cultures del
 món, els misteris de la vida i els
 avançaments de la ciència, la
 salut i la tecnologia.

M'interessa proporcionar
 experiències que connectin amb
 el públic des de l'entusiasme més
 que des del raonament.

Crear projectes i escultures
 vives, dinàmiques, fins i tot
 transitables, amb l'objectiu que
 l'espectador se senti interpel·lat i
 immers en cada proposta.

L'ús de transparències i materials
 nobles on la llum vehicula un
 missatge essencial, m'ajuda a
 desenvolupar la meva part més
 poètica, vinculant art, natura,
 ciència i tecnologia.

Entenc l'art com una via
 d'expressió lliure i alhora
 compromesa amb la societat.

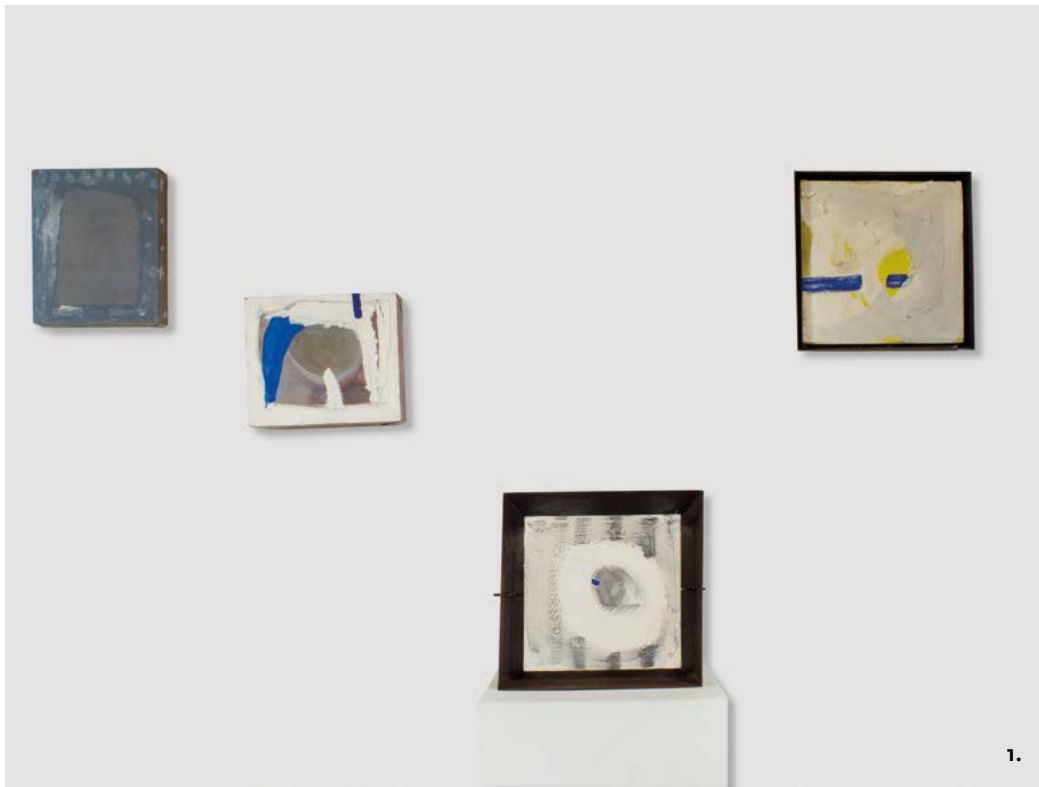
Art is part of a process of personal
 –and also spiritual– recognition
 that leads me to be interested in
 the relationships of everything that
 surrounds us, the cultures of the
 world, the mysteries of life, and the
 advances in science, health and
 technology.

I am interested in providing
 experiences that connect with the
 public in an enthusiastic way rather
 than through reasoning.

I create projects that are alive and
 dynamic, and even sculptures that
 you can walk around or inside,
 with the aim that the viewer feels
 challenged and immersed in each
 offering.

The use of transparencies and noble
 materials where light conveys an
 essential message helps me to
 develop my most poetic side, linking
 art, nature, science and technology.

I understand art as a way of free
 expression and, at the same time, is
 committed to society.

1.

1. D'esquerra a dreta:

La presència d'allò indescriptible

24,5 x 30 x 5 cm. Tècnica mixta sobre tela.
1992

A continuació

29 x 25 x 5,5 cm. Tècnica mixta sobre tela.
1992

L'origen

35 x 39 x 21 cm. Tècnica mixta sobre fusta i ferro. 1991 - 2024 (reborn)

La trobada

35,5 x 35,5 x 7 cm. Tècnica mixta sobre fusta i ferro. 1991 - 2024 (reborn)

2. *ELOHIM - Desglossament pictòric IV*

133 x 163 x 20 cm. Tècnica mixta sobre metacrilat, fusta i ferro. 1993

3. *Essències físiques*

165 x 132 cm. Tècnica mixta sobre tela. 1991

4. *Polaritat*

225 x 172,5 cm. Tècnica mixta sobre tela i fusta. 1996

5. *NUT*

Origen egipci - Cel. 40 x 31,5 cm. Paper, retolador i grafit. 2024

6. *Centre neuràlgic*

156 x 150 x 7 cm. Tècnica mixta sobre tela. 1991

7. *Trajecte horitzontal - Desglossament pictòric I*

41 x 26 x 15 cm. Metacrilat, ferro, fusta, esmalt i laca. 1993

8. *Trajecte final - Desglossament pictòric III*

40 x 26 x 12 cm. Metacrilat, ferro, fusta i esmalt. 1993

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

DEL 7 DE MAIG AL 12 DE JUNY DE 2024

CICLE MEMÒRIA PERSONAL

TORRENT PAGÈS

R-I-P. REBORN IN POWER

En clau femenina

DARRERES EXPOSICIONS:

- 113. *A CAU D'ORELLA*. XAVI LLOSES
- 114. *RÈQUIEM MEDITERRANI*. PERPIÑA
- 115. *PAISATGES DE LA MEMÒRIA*. HUEDO
- 116. *100 DIBUIXOS (1975-2021)*. ANSON
- 117. *SEGMENTS*. JOSEP M. CODINA
- 118. *TAL COM RAJA*. OLGA PÉREZ MONTES
- 119. *ABANS I DESPRÉS*. GUILLEM RUBIÓ
- 120. *LECTURES, PASSEJOS, VIATGES*. BOSCH MARTÍ
- 121. *DES DEL PRIMER BLAU. DE MOLSES I BALMES.*
EL PAISATGE. IGNASI ESTEVE
- 122. *R-I-P. REBORN IN POWER. EN CLAU*
FEMENINA. TORRENT PAGÈS

 FUNDACIÓ VALVI

Gran Via Jaume I, 42 bis · 17001 Girona
Tel. 972 22 65 27 · www.fundaciovalvi.cat

HORARI:

- DE DILLUNS A DIVENDRES DE 17 A 20 H
- DISSABTE D'11H A 13H, I DE 17 A 20 H
- FESTIUS TANCAT

EDITA Fundació Valvi
DIRECCIÓ Maguí Noguer
DISSENY GRÀFIC Jaume Geli
FOTOGRAFIA Sergi Batlle
IMPRESSIÓ Palahí
Dip. Leg. GI-807-2024